

rep.nr.: 2013/1256

ARBEIDSHOF TE BRUSSEL

ARREST

OPENBARE TERECHTZITTING VAN 20 JUNI 2013

7e KAMER

SOCIALE ZEKERHEIDSRECHT WERKNEMERS - pensioenen
tegensprekelijk
definitief
kennisgeving per gerechtsbrief (art. 580, 2°, Ger. W.)

in de zaak:

1. **RIJKSDIENST VOOR PENSIOENEN**, openbare instelling, met zetel te 1060 BRUSSEL, Zuidertoren, appellant, vertegenwoordigd door mr. KRUIJEN V. loco mr. DE BOCK Ernest, advocaat te 1800 VILVOORDE, Xavier Buissetstraat 26,

tegen:

1. **J** geïntimeerde, vertegenwoordigd door mr. MORTIER Karel, advocaat te 1170 BRUSSEL, Terhulpsessesteenweg 177/6.

*

Na beraad, spreekt het Arbeidshof te Brussel het hiernavolgend arrest uit:

Gelet op de stukken van rechtspleging, inzonderheid:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op tegenspraak op 25 juni 2012 door de arbeidsrechtbank te Brussel, 30e kamer (A.R. 11/396/A),
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 1 augustus 2012,
- de neergelegde conclusies,

- het schriftelijk advies van het openbaar ministerie, neergelegd ter griffie op 7 mei 2013 door advocaat-generaal J.-J. ANDRE,
- de repliek op dit schriftelijk advies, neergelegd ter griffie op 23 mei 2013 voor mevrouw J
- de voorgelegde stukken.

*

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet tijdens de openbare terechtzitting van 28 maart 2013, waarna de debatten werden gesloten, het openbaar ministerie zijn schriftelijk advies heeft neergelegd, de zaak in beraad werd genomen en voor uitspraak werd gesteld op heden.

*

I. DE FEITEN EN DE RECHTSPLEGING.

Mevrouw J verblijft sinds 2 augustus 2010 wettelijk in België. Zij bekwam een verblijfsrecht als familielid van een burger van de Europese Unie, haar dochter F. B. Deze verblijft sinds 12 januari 1994 in België, is of was er beroepshalve actief, en bezit de Belgische nationaliteit sinds 16 juni 2002. Mevrouw J woont bij haar dochter.

Op 9 september 2010 diende mevrouw J een aanvraag in om te kunnen genieten van een inkomensgarantie voor ouderen

Bij beslissing van 13 oktober 2010 werd deze aanvraag geweigerd, omdat zij niet behoorde tot één van de categorieën van gerechtigden, opgesomd in artikel 4 van de wet van 22 maart 2001 op de inkomensgarantie voor ouderen.

2.

Bij verzoekschrift van 11 januari 2011 heeft mevrouw J de beslissing van 13 oktober 2010 betwist voor de arbeidsrechtbank te Brussel.

Bij vonnis van 25 juni 2012, ter kennis gebracht aan de Rijksdienst der Pensioenen op 5 juli 2012, heeft de arbeidsrechtbank te Brussel de vordering principieel ontvankelijk en gegrond verklaard, de bestreden administratieve beslissing vernietigd en voor recht gezegd dat mevrouw J aanspraak kon maken op een inkomensgarantie voor ouderen, in de mate dat haar bestaansmiddelen de toegelaten inkomstendrempel niet overschreden. De zaak werd naar de rol verzonden in afwachting van het resultaat van het onderzoek naar de bestaansmiddelen.

3.

Bij verzoekschrift van 1 augustus 2012 heeft de Rijksdienst der Pensioenen hoger beroep aangetekend tegen het vonnis van de arbeidsrechtbank te Brussel.

II. DE ONTVANKELIJKHEID.

Het hoger beroep is regelmatig naar de vorm. Het is ingeleid binnen de maand na de kennisgeving van de bestreden beslissing en is aldus tijdig. Het beroep is ontvankelijk.

III. BEOORDELING.

1.

De Rijksdienst der Pensioenen voert aan mevrouw J , die niet de Belgische nationaliteit heeft, niet onder de toepassing valt van de verordening nr. 1408/71 van de EU van 14 juni 1971, geen staatsloze of vluchteling is, geen recht heeft op een rust- of overlevingspensioen krachtens een Belgische regeling, niet onder één van de categorieën van personen valt van voor wie het recht op een inkomensgarantie voor ouderen geopend wordt.

Mevrouw J zou ook geen aanspraak kunnen maken op deze tegemoetkoming op grond van de bepaling dat zij de onderdaan is van een land waarmee België een wederkerigheidsovereenkomst heeft gesloten. De overeenkomst waarop mevrouw J zich beroept, de Euro-mediterrane overeenkomst van 26 februari 1996 met de staat Marokko, goedgekeurd bij wet van 9 februari 1998, zou geen toepassing vinden omdat de persoon op wiens hoedanigheid zij steunt om onder het toepassingsgebied van deze overeenkomst te vallen, de Belgische nationaliteit bekomen heeft tijdens haar verblijf in België, zodanig dat deze overeenkomst geen toepassing vindt. De Rijksdienst der Pensioenen verwijst daarbij naar een arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 11 november 1999.

De Rijksdienst der Pensioenen stelt ten slotte dat het standpunt volgen van de eerste rechter erop zou neerkomen dat personen, die kunnen genieten van een dubbele nationaliteit een betere wettelijke behandeling zouden krijgen dan de personen die niet van een dergelijke dubbele nationaliteit genieten.

2.

Mevrouw J is van oordeel dat zij wel degelijk recht kan hebben op een inkomensgarantie in toepassing van de wet van 22 maart 2001. Zij verblijft legaal in België en valt onder de werkingssfeer van artikel 65, lid 1, 1^e alinea, van de associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Marokko in haar hoedanigheid van gezinslid van haar dochter, werkzaam in België. Zij wijst er in dit verband op dat haar dochter, alhoewel zij de Belgische nationaliteit verworven heeft, de Marokkaanse nationaliteit behouden heeft en uit dien hoofde onder het toepassingsgebied valt van de associatieovereenkomst.

Mevrouw J verwijst naar de beschikking c-276/06 (Mammate el Youssfi t./ RVP) van 17 april 2007 van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, waarin gesteld wordt dat, indien de werknemer op basis van wiens arbeid het voordeel van de overeenkomst tussen de Europese Unie en Marokko, wordt gevorderd de Marokkaanse nationaliteit behouden heeft, het aan de verwijzende rechter toekomt om op grond van het recht van de lidstaat van ontvangst te beoordelen of het gezinslid van de Marokkaanse werknemer, dat eveneens de nationaliteit van deze staat heeft, zich naar dit recht kan beroepen op de Marokkaanse nationaliteit van deze werknemer onder toepassing van artikel 65, lid 1, van de associatie overeenkomst.

Volgens mevrouw J laat niets in de Belgische wetgeving toe te oordelen dat, ingevolge de dubbele nationaliteit van haar dochter, zij zich niet meer zou kunnen beroepen op de Marokkaanse nationaliteit. Zij verwijst daarbij naar een arrest van 4 maart 2002 van de achtste kamer van het hof, waarbij in die zin beslist werd.

In antwoord op het advies van het openbaar ministerie verwijst mevrouw J verder nog naar een arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 7 juli 1992 (H.v.J c-369/70, Micheletti) waarbij geoordeeld werd dat de bepalingen van het gemeenschapsrecht inzake de vrijheid van vestiging er zich tegen verzetten dat een lidstaat weigert de vrijheid van vestiging te erkennen aan de onderdaan van een andere lidstaat, die tevens de nationaliteit van een derde land bezit, op grond van het feit dat de wetgeving van de lidstaat van ontvangst hem als onderdaan van dat derde land beschouwd. Deze redenering zou moeten doorgetrokken worden op de huidige betwisting.

3.

Artikel 4 van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen, zoals van toepassing op het ogenblik van de aanvraag, bepaalt de categorieën van personen die aanspraak kunnen maken op de inkomensgarantie van ouderen. Het gaat om:

1° de personen die de Belgische nationaliteit bezitten;

2° de personen die onder toepassing vallen van de Verordening E.E.G. nr. 1408/71 van 14 juni 1971 van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen;

3° de staatlozen die onder toepassing vallen van het Verdrag betreffende de status van staatlozen, ondertekend te New York op 28 september 1954 en goedgekeurd door de wet van 12 mei 1960;

4° de vluchtelingen bedoeld in artikel 49 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;

5° de onderdanen van een land waarmee België terzake een wederkerigheidsovereenkomst heeft gesloten of het bestaan van een feitelijke wederkerigheid heeft erkend;

6° de personen van buitenlandse nationaliteit op voorwaarde dat een recht op een rust- of overlevingspensioen krachtens een Belgische regeling werd geopend."

4.

Mevrouw J valt niet onder de categorieën 1°, 2°, 3°, 4° en 6° van artikel 4 van de wet. Zij kan dus alleen, zoals zij ook doet, een aanspraak formuleren op grond van art. 4, 5° van de wet.

Bij wet van 9 februari 1998 heeft België de Euro-Mediterrane overeenkomst van 26 februari 1996 goedgekeurd waarbij een associatie tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten enerzijds en het Koninkrijk Marokko anderzijds werd tot stand gebracht.

Titel VI van deze overeenkomst heeft betrekking op de sociale en culturele samenwerking. In artikel 65 van titel VI van de overeenkomst is het volgende bepaald:

"1. Behoudens het bepaalde in de onderstaande leden vallen de werknemers van Marokkaanse nationaliteit en de bij hen woonachtige gezinsleden op het gebied van de sociale zekerheid onder een regeling die wordt gekenmerkt door het ontbreken van elke discriminatie op grond van nationaliteit tussen deze werknemers en de eigen onderdanen van de lidstaten waar zij werkzaam zijn.

...

5. Marokko past een soortgelijke regeling als vermeld in de leden 1, 3 en 4 toe op de op zijn grondgebied werkzame werknemers die onderdaan zijn van de lidstaten en op hun gezinsleden."

Voormelde samenwerkingsovereenkomst stoelt derhalve op het beginsel van wederkerigheid en kan bijgevolg aanzien worden als een wederkerigheidsovereenkomst in de zin van artikel 4, 4° van de wet van 22 maart 2001. De bepalingen van deze overeenkomst hebben rechtstreekse werking in de Belgische rechtsorde.

5.

In zijn arrest Mesbach van 11 november 1999 (zaak C-179/98) (dat weliswaar betrekking had op een voorgaande overeenkomst van 27 april 1976, doch die op dit punt niet gewijzigd is) werd het Europese Hof door het arbeidshof te Brussel uitdrukkelijk gevat over de vraag of een gezinslid van een werknemer van Marokkaanse afkomst, die later de Belgische nationaliteit heeft verworven, zich nog kan beroepen op art. 41, lid 1 van de samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko en op het daarin neergelegde beginsel van non discriminatie van Marokkaanse werknemers en de bij hen inwonende gezinsleden.

Het antwoord dat door het Europese Hof gegeven werd, is ondubbelzinnig.

In overweging nr. 39 stelt het Hof (na onder meer aangegeven te hebben waarom het standpunt van de Commissie en het overeenkomstig advies van de advocaat-generaal niet volgt) :

"Bijgevolg verzet het gemeenschapsrecht zich er niet tegen dat de lidstaat van ontvangst een gezinslid van een werknemer die de Belgische nationaliteit bezit en naar Marokkaans recht de Marokkaanse nationaliteit heeft behouden, belet zich op de Marokkaanse nationaliteit van de werknemer te beroepen ten einde de toepassing van het in artikel 41, lid 1 van de overeenkomst te zijnen gunste neergelegde beginsel van gelijke behandeling op het gebied van de sociale zekerheid te verlangen, op de enkele grond dat de wetgeving van die lidstaat deze werknemer uitsluitend als eigen onderdaan beschouwt."

Deze oplossing wordt bevestigd onder nr. 49 van de overwegingen:

" Gelet op de bovenstaande overwegingen moet op de eerste vraag worden beantwoord dat een gezinslid van een migrerende werknemers die de

Marokkaanse nationaliteit bezit, wanneer deze werknemer de nationaliteit van de lidstaat van ontvangst heeft verkregen voor de datum waarop gezinslid in die lidstaat bij hem is komen wonen en een sociale zekerheidsuitkering op grond van de wetgeving van die staat heeft aangevraagd, niet op basis van artikel 41, 1.1 van de overeenkomst op de Marokkaanse nationaliteit van de werknemer kan beroepen teneinde de toepassing van het in dit bepaling neergelegde beginsel van gelijke behandeling op het grondgebied van sociale zekerheid te verlangen.

Een dergelijk gezinslid van een Marokkaans migrerende werknemers kan zich, voor zover laatstgenoemde tevens de nationaliteit van de lidstaat van ontvangst bezit, slechts op de Marokkaanse nationaliteit van de werknemer beroepen op basis van het recht van de betrokken lidstaat, waarvan de uitlegging en toepassing echter uitsluitend door de nationale rechter dient te geschieden in het kader van het aan hem voorgelegde geschil."

6.

Het staat aldus vast dat indien de migrerende werknemer, op wiens verwantschap gesteund wordt om aanspraak te maken op een sociale zekerheidsregeling, de nationaliteit verworven heeft van het land waar hij werkt, vooraleer zijn gezinsleden hem vervoegd hebben, het wederkerigheidsbeginsel vastgelegd in artikel 65 van de overeenkomst van 26 februari 1996 geen toepassing meer vindt.

Wel sluit het Europees Hof niet uit dat, wanneer deze werknemer naast de verworven Belgische nationaliteit, zijn oorspronkelijke Marokkaanse nationaliteit behouden heeft, hij toch nog de voordelen van de wederkerigheidsovereenkomst zou kunnen invoeren, wanneer de nationale wetgeving van het land, waar hij zich gevestigd heeft, deze mogelijkheid zou voorzien voor deze categorie van werknemers.

In de door mevrouw J geciteerde beschikking van 17 april 2007 bevestigde het Hof deze zienswijze op alle punten.

7.

Er wordt echter geen enkele bepaling aangeduid die zou inhouden dat de Belgische wetgeving erin voorziet of inhoudt dat de vreemdeling, die de Belgische nationaliteit verworven heeft maar daarnaast zijn oorspronkelijke nationaliteit ook behouden heeft, zich ten aanzien van de Belgische wetgeving eveneens zou kunnen beroepen op zijn oorspronkelijke Marokkaanse nationaliteit teneinde bepaalde voordelen, voorbehouden aan vreemdelingen, te bekomen.

De wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen voorziet dit alvast niet. Artikel 4, 5°, verwijst enkel naar de "onderdanen van een land waarmee België terzake in wederkerigheid overeenkomst heeft gesloten" terwijl art. 4, 6°, ten voordele van de personen van buitenlandse nationaliteit slechts het recht op de inkomensgarantie toekent op voorwaarde dat voor hen een recht op een rust- of overlevingspensioen krachtens een Belgische regeling werd geopend.

Een dergelijke oplossing vloeit ook niet voort - integendeel - uit het verdrag van 's-Gravenhage van 12 april 1930 nopens zekere vragen betreffende de wetsconflicten inzake nationaliteit, zoals goedgekeurd door de Belgische wet van 12 april 1930. Volgens artikel 1 van dit verdrag behoort het tot de bevoegdheid van iedere staat om in zijn wetgeving te bepalen wie zijn onderdanen zijn. Volgens artikel 3 van het verdrag zal, onder voorbehoud van de bepalingen van dit verdrag, een persoon die twee of meer nationaliteiten bezit, door ieder van de staten, waarvan hij die

nationaliteit heeft, als zijn onderdaan kunnen worden beschouwd. Een dergelijke oplossing vloeit ook niet voort uit de wet van 28 juni 1984 betreffende sommige aspecten van de toestand van de vreemdelingen en houdende invoering van het wetboek van de Belgische nationaliteit.

Een dergelijke oplossing is ook in de regel - en tenzij de wetgeving zulks uitdrukkelijk op een andere wijze zou bepalen - niet verenigbaar met het verwerven van de Belgische nationaliteit. De persoon die de Belgische nationaliteit wenst te bekomen brengt daardoor tot uiting dat hij zich volledig in de Belgische gemeenschap wenst te integreren en, vanaf de toekenning van de Belgische nationaliteit, in zijn verhoudingen met de Belgische staat en met zijn medeburgers, zich volledig wenst af te stemmen op de Belgische wetgeving, en de daaruit voortvloeiende rechten, maar ook de daaruit voortvloeiende verplichtingen.

Weliswaar verzet de Belgische wetgeving er zich niet tegen dat hij zijn oorspronkelijke nationaliteit behoudt, maar dit houdt enkel in dat de vreemdeling geen afstand doet of moet doen van de rechten en verplichtingen die hij heeft ten aanzien van de staat, wiens oorspronkelijke nationaliteit hij had.

8.

De rechtspraak en rechtsleer, waarnaar verwezen wordt door de eerste rechter en met name de studie van Charlier (*J.T.D.E.* 2000, p. 60) geeft uiteindelijk enkel aan dat het Europese Hof, onder meer door het aannemen van de stelling van de Europese Commissie en de Advocaat-generaal, of nog door het volgen van de stelling van Engeland, tot een andere oplossing had kunnen komen dan deze waartoe het gekomen is, maar biedt geen elementen om de beslissing van het Europese Hof, die bindend is voor de nationale rechter, ook in andere geschillen dan datgene dat door het Hof beslecht werd, terzijde te schuiven.

9.

Ten onrechte verwijst mevrouw J in haar repliekconclusies op het advies van het Openbaar Ministerie naar een arrest van het Europees Hof van Justitie van 7 juli 1992 inzake Micheletti (C-369/90). In dit arrest moest het Europees Hof uitspraak doen, in het kader van artikel 52 van het EU verdrag met betrekking tot de vrijheid van vestiging, over de vraag of aan een persoon die de Italiaanse en de Argentijnse nationaliteit had, in Spanje het recht op vestiging als tandarts kon ontzegd worden omdat volgens de Spaanse wetgeving, in geval van dubbele nationaliteit, waarbij geen van beide nationaliteiten de Spaanse nationaliteit is, voorrang gegeven wordt aan de nationaliteit van het land waar de belanghebbende vóór zijn komst naar Spanje zijn gewone verblijfplaats had. Deze rechtspraak kan in het geheel geen toepassing vinden op de voorliggende betwisting. Indien men de vraagstelling bekijkt vanuit de situatie van mevrouw J zelf, moet vastgesteld worden dat zij geen onderdaan is van de Europese Unie en bijgevolg op geen enkele wijze beroep kan doen op de bepalingen van het Europees verdrag. Indien men de vraagstelling bekijkt vanuit de situatie van de dochter van mevrouw J, op basis van wiens statuut als werknemer het recht op een inkomensgarantie wordt gevraagd, moet vastgesteld worden dat aan de dochter van mevrouw J op geen enkele wijze het voordeel van het statuut van een onderdaan van de Europese Unie ontzegd wordt. De rechten die thans in betwisting zijn, zijn geen rechten als onderdaan van de Europese Unie, maar rechten die voortvloeien uit een verdrag dat de Europese Unie afgesloten heeft met een derde land.

10.

Ten overvloede dient in deze aangestipt te worden dat mevrouw J. , zoals blijkt uit de neergelegde identiteitsbewijzen, slechts een verblijfsrecht door gezinshereniging bekomen heeft in België door beroep te doen op de Belgische nationaliteit (of de hoedanigheid van een burger van de Europese Unie) van haar dochter, overeenkomstig artikel 40 e.v. van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Het is met deze keuze, die de enige was die haar een titel kon geven voor een wettig verblijf in België, onverenigbaar dat zij, eenmaal zij dit verblijfsrecht bekomen heeft, beroep zou doen op de Marokkaanse nationaliteit van haar dochter om het voordeel van de Euro-Mediterrane overeenkomst van 26 februari 1996 in te roepen en rechten te verwerven die verband houden met deze laatste nationaliteit.

Er dient in dit verband ook opgemerkt te worden dat mevrouw J. , als bloedverwante in opgaande lijn, slechts het voordeel van de gezinshereniging heeft bekomen op grond van artikel 40ter, al. 2, van de wet van 15 december 1980, dat voorziet dat voor wat betreft de in artikel 40bis, § 2, eerste lid, 4°, bedoelde bloedverwanten in opgaande lijn, de Belgisch onderdaan moet aantonen dat hij over stabiele, regelmatige en toereikende bestaansmiddelen beschikt om te voorkomen dat zijn gezinsleden tijdens het verblijf in het Rijk ten laste vallen van de openbare overheden.

11.

Het bestreden vonnis dient dan ook hervormd te worden.

OM DEZE REDENEN HET ARBEIDSHOF

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken, in het bijzonder op het artikel 24,

Rechtsprekend op tegenspraak,

Gelet op het eensluidend schriftelijk advies van de heer Jean Jacques André, advocaat-generaal,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gegrond.

Hervormt het bestreden vonnis en wijst mevrouw J. af van de vordering die zij ingesteld heeft voor de arbeidsrechtbank te Brussel in vernietiging van de administratieve beslissing van de Rijksdienst der Pensioenen van 13 oktober 2010 waarbij haar het recht op een inkomensgarantie ontzegd wordt.

Veroordeelt in overeenstemming met artikel 1017 al. 2 van het Gerechtelijk Wetboek de Rijksdienst voor Pensioenen tot de kosten van het hoger beroep, tot op heden begroot in hoofde mevrouw J. op 160,36 €.

Aldus gewezen en ondertekend door de zevende kamer van het Arbeidshof te Brussel, samengesteld uit:

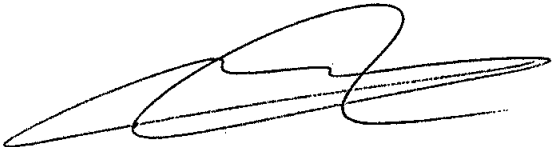
Fernand KENIS,
Jean BOULOGNE,
Bernadette MUSSCHE,
bediende,
bijgestaan door :
Sven VAN DER HOEVEN,

raadsheer,
raadsheer in sociale zaken, werkgever,
raadsheer in sociale zaken, werknemer-

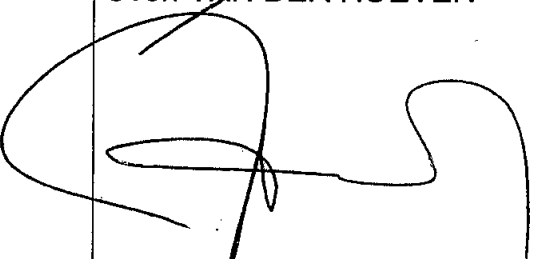
griffier.

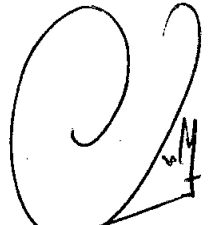
Sven VAN DER HOEVEN

Bernadette MUSSCHE

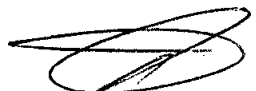
Jean BOULOGNE

Fernand KENIS

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van donderdag 20 juni 2013 door:

Fernand KENIS, raadsheer,
bijgestaan door
Sven VAN DER HOEVEN, griffier.

Sven VAN DER HOEVEN

Fernand KENIS

